

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Museoviraston välinen tulossopimus 2015–2016

Museoviraston organisaatio 1.5.2012 alkaen

1. Arvot, toiminta-ajatus ja visio

MUSEOVIRASTON TOIMINTAA OHJAAVAT SEURAAVAT PERIAATTEET

Yhteistyö ja yhteistoiminnallisuus – Saavutettavuus – Pitkäjänteinen vastuullisuus –
Toiminnan laadukkuus ja ammattitaito – Ajantasaisuus ja ennakoivuus

TOIMINTA-AJATUS

Museovirasto tunnistaa ja vaalii muuttuvaa kulttuuriperintöä.

Museovirasto huolehtii kulttuuriperinnön säilymisestä sekä tuottaa ja välittää uutta tietoa kulttuuriperinnöstä kumppaniensa kanssa.

Museovirasto ylläpitää yhteiskunnallista arvokeskustelua kulttuurin merkityksestä, kulttuuriperinnön tilasta ja kehittämisen suunnasta.

ULKOINEN VISIO

Yhteiskunnassa on halu ja kyky kulttuuriperinnön monimuotoiseen säilyttämiseen. Kulttuuriperintö on osa ihmisten hyvää arkea.

Museovirasto on arvostettu vaikuttaja, esimerkillinen toimija ja luotettava yhteistyökumppani.

Museoviraston korkealaatuiset palvelut tarjoavat tietoa ja kulttuurielämyksiä.

SISÄINEN VISIO

Museovirastossa on yhteinen ymmärrys toiminnan keskeisistä tavoitteista ja niiden vaatimista resursseista.

Virasto huolehtii osaamispääomastaan ja kehittää aktiivisesti toimintaansa.

Työyhteisö on moniääninen ja -taitoinen ja virastoa johdetaan luovuutta edistävästi ja innostavasti.

2. Toimintaympäristön analyysi

Julkisen sektorin toimintaedellytykset ja rakenteet ovat muutosessa.

Julkisen sektorin rakenteelliset muutokset taloudellisesti vaikeassa tilanteessa muuttavat myös Museoviraston toimintaympäristöä ja toimintaedellytyksiä. Palvelutarpeet moninaistuvat samalla kun resurssit ovat niukentuneet ja ovat yhä vaarassa niukentua. Vastatakseen kasvaviin ja muuntuviin palvelutarpeisiin sekä toimintaan kohdistuviin tuotto- ja tehokkuusvaatimuksiin Museovirasto on sopeuttanut organisaatiota, kohdentanut resursseja uudelleen ja priorisoinut tehtäviään. Vaikuttavuuden kasvattaminen edellyttää aikaisempaa enemmän suoraa, osallistavaa ja nopeaa vuorovaikutusta.

Suomen kansallismuseon rakenteita ja toimintakulttuuria on uudistettu ja uusi organisaatio on otettu käyttöön marraskuun alussa 2014. Uudistuksilla pyritään vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin ja kehittämään Kansallismuseosta vetovoimainen kärkimuseo. Tulevalla sopimuskaudella vakiinnutetaan Museoviraston ja Suomen kansallismuseon organisaatio ja jatketaan palvelujen laadun kehittämistä asiakaslähtöiseen palveluun ja sähköisiin palveluihin panostamalla.

Museovirasto on uudistanut organisaatiotaan ja toimintamallejaan 2010-luvulla. Vuoden 2012 talousarvioleikkauksen ja tuottavuusvähennysten seurauksena henkilöresursseja on vähennetty noin 100 henkilötyövuotta (31,5 %), tehtäviä keskitetty ja vähennetty muita kuluja. Toiminnan ja talouden sopeuttaminen jatkuu vuoden 2015 loppuun saakka. Valtion talouden heikentyessä edelleen, Museovirasto varautuu taloudellisen tilanteen edellyttämiin organisaation tarkistuksiin ja resurssien hallittuun vähentämiseen.

Luovuuden ja kulttuurin yhteiskunnallinen merkitys kasvaa.

Luovuuden ja kulttuurin arvo osana hyvinvointia tunnustetaan yhteiskunnassa aikaisempaa paremmin. Museoviraston keskeinen tehtävä on kulttuuriperinnön arvon tunnistamisessa ja tunnetuksi tekemisessä. Kulttuuriin ja kulttuuriperintöön liittyvien palveluiden kysyntä kasvaa. Kulttuurimatkailun merkitys lisääntyy ja se saa uusia muotoja. Kulttuuriperintöalalle syntyy uusia toimijoita ja toimintamuotoja, jotka haastavat olemassa olevia rakenteita ja hallintoa vaatimuksilla avoimuudesta, vuorovaikutteisuudesta ja osallisuudesta. Se asettaa Museovirastolle haasteita uudistaa toimintakulttuuriaan vastaamaan kansalaisten tarpeita sekä tuottaa palveluja, joita pidetään kulttuuriperinnön kannalta keskeisinä. Samalla korostuu Museoviraston ohjaava ja neuvova, sektorirajat ylittävä vaikuttaminen. Kulttuurin merkityksen kasvu tarjoaa aiempaa paremman mahdollisuuden vaikuttaa yhteiskunnan, kansalaisten ja palvelujen käyttäjien käsitykseen kulttuuriperinnöstä ja sen arvostuksesta. Maaseudun ja kaupunkien kulttuuriympäristön vaaliminen antaa mahdollisuuksia taloudelliselle toimeliaisuudelle, osaamisen kehittämislle sekä sosiaaliselle hyvinvoinnille.

Kulttuuri moninaistuu ja monikulttuurisuus lisääntyy.

Kulttuuri moninaistuu ja monikulttuurisuus vakiintuu osaksi arkea eri puolilla Suomea. Kulttuurin ja kulttuuriperinnön käsitteet saavat uusia merkityksiä. Samaan aikaan kun kulttuuri saa uusia muotoja, monet aineellisen ja aineettoman kulttuuriperintömme piirteet ja ilmiöt ovat uhanalaisia tai katoavat. Yhteiskunnan arvojen muutos asettaa merkittäviä haasteita kulttuuriperinnön vaalimiselle, suojelutyölle ja kulttuuriperinnön välittämislle.

Museoviraston tehtävä on tunnistaa ja tulkita kulttuuriperinnön muutosilmiöitä sekä kartoittaa uusia asiakasryhmiä ja heidän tarpeitaan niin palveluiden kehittämisen kuin muuntuvan kulttuuriperinnön vaalimisen suhteen. Museovirasto vahvistaa osaltaan moniarvoisen ja suvaitsevan yhteiskunnan kehittymistä tekemällä kansainvälistä yhteistyötä ja toimeenpanemalla kansainvälisiä kulttuuriperintösopimuksia, jotka painottavat yksilöiden ja yhteisöjen oikeutta määrittellä omaa kulttuuriperintöään.

Väestö keskittyy, alueet erilaistuvat

Alueellinen erilaistuminen asettaa haasteita palveluiden sekä kulttuuriperinnön säilymisen ja saatavuuden tasapuolisuudelle. Alueellinen näkökulma päätöksenteossa vahvistuu ja alueellisen palvelukyvyyn merkitys korostuu. Kulttuuripalvelujen toimintaedellytykset vaihtelevat alueellisesti. Museovirasto keskittyy sopimuskaudella museoiden ja maakuntamuseoiden yhteistyön ja työnjaon kehittämiseen sekä pyrkii edistämään niiden voimavarojen turvaamista. Museovirasto on aktiivisesti läsnä keskeisissä kulttuuriperinnön suojelua ohjaavissa toiminnoissa.

Valtionhallinnon keskeinen tavoite on tasa-arvon toteutuminen niin työyhteisössä kuin palvelutuotannossakin. Tasa-arvolaki asettaa vähimmäisvaatimukset tasa-arvosuunnitelman tekemiseksi ja vaatimukset painottuvat naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistämiseen. Museovirastossa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka tavoitteena on kehittää virastoa tasa-arvoisena työyhteisönä. Museovirasto voi toiminnassaan myös tuoda esille sisältöjä ja näkökulmia, jotka edistävät yhdenvertaisuutta ja sen arvostusta yhteiskunnassa. Museovirastossa laaditaan tasa-arvon toteutumista edistävien periaatteiden suunnitelma vuoden 2015 aikana.

Tieto- ja viestintäteknologian kehitys haastaa käytännöt ja rakenteet.

Avoin tieto ja vuorovaikutteinen verkkomaailma asettavat Museoviraston palveluille uudenlaisia haasteita. Verkkopalvelujen käyttö ja kysyntä lisääntyvät jatkuvasti. Tottumus sähköisiin kulttuurisisältöihin ja -palveluihin muuttaa perinteisten kulttuuripalvelujen kysynnän rakennetta. Verkkopalveluilta edellytetään helppokäyttöisyyttä ja nopeutta, tiedolta avoimuutta, laadukkuutta ja kattavuutta. Verkkopalveluiden avulla on mahdollista saavuttaa uusia ja aiempaa suurempia käyttäjäryhmiä. Tulevaisuuden kannalta on keskeistä ratkaista digitaalisessa muodossa olevan kulttuuriperinnön pitkäaikaissäilytys.

Kestääkö kehitys kulttuurisesti?

Globaalit poliittiset, taloudelliset ja ekologiset muutokset heijastuvat yhä voimakkaammin myös kansalliseen toimintaympäristöön. Tulevaisuudessa eettiset ja ekologiset kysymyksenasettelut nousevat yhteiskuntakeskustelun ja -politiikan kohteiksi ja vaatimukset kestävän kehityksen mukaisesta toiminnasta kasvavat. Ilmastonmuutos on mittavin ongelmamme. Sen vaikutukset on huomioitava kulttuuriympäristön suojelussa. Tavoitteeksi tulee asettaa suojelupolitiikka, joka perustuu kestävän kehityksen lähtökohtiin. Riskeihin varautumisen tarve korostuu, ja paineet Green Office -tyyppiseen toimintaan kasvavat. Kestävän kehityksen periaatteiden tulee läpäistä Museoviraston oma toiminta palvelutuotteista ja viranomaistehtävistä omien kokoelmien hallintaan ja näyttelytoimintaan saakka.

Yhteiskunnan odotukset kulttuurisesti kestävän yhteisön rakentamisesta kasvavat. Museovirastoon kohdistuu odotuksia kulttuurisesti kestävän kehityksen tukemiseksi. Kulttuuriperintöala ja museotoiminta edustavat kestäviä arvoja ja tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia ja tietovarantoja kestävän kehityksen mukaisten toimintamallien, hyvien käytäntöjen ja ratkaisujen kehittämiseen. Kestävän kehityksen painoarvo luo osaltaan mahdollisuuksia myös kulttuuriperintöalan arvostuksen kasvulle.

3. Viraston strategiset painopisteet osana kulttuuripolitiikan toimialan painotuksia

Museoviraston strategista suunnittelua ja tulossopimusta ohjaavat hallinnonalan kulttuuripolitiikan painotukset. Näitä on esitetty opetus- ja kulttuuriministeriön strategiassa 2020, kulttuuripolitiikan strategiassa 2020, opetus- ja kulttuuriministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2014–2017 sekä toimialan talousarvioesityksessä 2015. Tulossopimuskaudella Museoviraston toiminnassa huomioidaan erityisesti taide- ja kulttuuripolitiikan sekä ympäristöministeriön toimialan keskeisiä vaikuttavuuden tavoitteita.

Kulttuurin perustan vahvistaminen

Kulttuurin perustaa vahvistetaan edistämällä kulttuuriperinnön ja -ympäristön säilymistä, tiedon saatavuutta, kulttuuriperintökasvatusta, kulttuurihallinnon toimivuutta ja kulttuurin kansainvälistymistä. Kulttuurisen perustan vahvistaminen edellyttää toiminnan ja palveluiden turvaamista nykytasolla.

- **Tulostavoitteet: Yhteiskunnallinen vaikuttavuus**

Kulttuuriperinnön hallintaan Museovirastolle osoitettujen resurssien määrä

Kulttuuriperinnön hallintaan osoitettujen resurssien toteutumaa arvioidaan suunnittelukaudella joka toinen vuosi.

		2011 Toteutunut	2012 Toteutunut	2013 Toteutunut	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
1	Kulttuuriperinnön hallintaan osoitet- tujen resurssien määrä						
	29.80.04 (TP,TAE)	20 368 532,78	19 326 377,79	21 741 750,55	19 473 000	19 416 000	21 076 000
	LTA	261 000*	1 521 000*	1 785 000*	250 000	-	-
	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	1 232 626,97	938 094,19	3 070 716,40	-	-	-
	Käytettävissä ko. vuonna	21 306 626,97	22 397 094,19	27 583 716,40	-	-	-
	Siirretty seuraavalle vuodelle	938 094,19	3 070 716,40	5 841 965,85	-	-	-
	29.80.20	-	-	-	16 900 000	16 950 000	18 520 000
	LTA	-	-	-	300 000	-	-
	29.80.52 (ja .50) (TP-TAE)	3 428 558,6	3 976 576,61	3 791 328,51	3 538 000	4 400 000	4 400 000
	29.80.70	1 487 571,49	978 964,31	1 704 267,30	1 200 000	1 080 000	-
	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	2 461 342,57	2 173 771,08	3 444 806,77	-	-	-
	Käytettävissä ko. vuonna	3 661 342,57	4 423 771,08	5 344 806,77	-	-	-
	Siirretty seuraavalle vuodelle	2 173 771,08	3 444 806,77	3 640 539,47	-	-	-
	29.80.75	4 972 655,22	2 923 046,22	3 315 090,42	1 000 000	799 000	1 449 000
	LTA		640 000*	-	-	-	-
	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	4 148 694,50	1 176 039,28	1 292 993,06	-	-	-
	Käytettävissä ko. vuonna	6 148 694,50	4 216 039,28	3 392 993,06	-	-	-
	Siirretty seuraavalle vuodelle	1 176 039,28	1 292 993,06	77 902,64	-	-	-
	29.80.95	1 942,33	1 7000	35 586,25	150 000	50 000	150 000
2	Henkilötyövuosi- määrät	361	293	299	295	295	275

*Kyseessä on lisätalousarvioissa myönnetty määräraha. Lisätalousarvioissa saatujen määrärahojen käyttö sisältyy muihin riveihin.

Museovirasto on sopeuttanut toimintaansa ja talouttaan vuodelta 2012 alkaen. Talouden ja toiminnan sopeuttamista porrastettiin niin, että asetetut tavoitteet saavutetaan viimeistään vuonna 2015. Museoviraston tavoitteena on ollut toimintamäärärahan säästöillä keventää sopeuttamista niin, että vuoden 2016 alussa toiminta ja talous ovat asetetuissa kehyksissä. Kalustomäärärahan osalta tilojen suunnittelu- ja toteutusvaiheessa tehdyt ennakoitujen tarpeet ovat olleet

arvioita, hankintoja on voitu toteuttaa edullisemmin ja osittain suunniteltuja hankintoja ei ole ollut tarve toteuttaa, mikä on aiheuttanut määrärahojen siirtymisen seuraaville vuosille.

Viraston mukanaolo politiikka-ohjelmissa ja keskeisissä muissa ohjelmissa sekä työryhmissä

Museovirasto osallistuu kulttuuriperinnön asiantuntijana valtionhallinnon strategia- ja ohjelmatyöhön sekä toteuttaa omia kehittämishankkeita. Viraston mukanaolon määrään keskeisissä ohjelmissa arvioivaan laadulliseen tavoitteeseen ei aseteta määrällistä tavoitetta, mutta toteutumaa arvioidaan suunnittelukaudella vuosittain.

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
3	Museoviraston mukana olo kansainvälisten sopimusten ja hankkeiden toteuttamisessa	x	-	x	9	8	6
4	Museoviraston mukanaolo keskeisissä kansallisissa politiikka-ohjelmissa ja hankkeissa*				14	13	14
5	Museoviraston omat kehittämishankkeet				17	24	20

* Keskeisillä ohjelmilla tarkoitetaan toimialan valtakunnantason, ministeriötason sekä tarvittavissa määrin maakuntatason ohjelmia, lakeja valmistelevia ryhmiä. Mukanaolo merkitsee vähintään valmistelu- tai muiden työryhmien jäsenyyksiä.

Medianäkyvyys

Museoviraston medianäkyvyyttä seurataan verkkomedioiden automaattiseurannalla, johon sisältyy myös näkyvyyden seuranta Facebookissa ja Twitterissä.

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
6	Medianäkyvyyden määrä	-	-	947	2 500	3 000	3 500

Museoviraston kansainvälinen rooli kulttuuriperintöalan yhteistyössä on vahvistumassa suunnittelukaudella.

Suomen jäsenyys Unescon maailmanperintökomiteassa edellyttää resurssien kohdentamista tehtävän hoitamiseen. Suunnittelukauden alussa toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla maailmanperintöstrategia, jonka jälkeen aloitetaan maailmanperintöluettelon kansallisten ehdokaskohteiden listan päivittäminen. Haagin sopimuksen kansalliseen toteuttamiseen liittyvä luettelo merkittävästä kulttuuriomaisuudesta valmistui vuoden 2013 lopussa. Luettelon toimeenpano 2015–2016 edellyttää Museoviraston panostaa erityisesti luettelon kohteiden turvaamiseen maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa.

Unescon aineettoman kulttuuriperintösopimuksen toimeenpano ja tehtävän hoito kuuluu Museoviraston toimialaan. Vuoden 2015 alussa valmistuu ehdotus Unescon aineettoman kulttuuriperintösopimuksen

toimeenpanosta. Ohjeistus tulee määrittelemään, millaisia tehtäviä sopimus edellyttää Museovirastolta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut Museoviraston ja Suomen Kotiseutuliiton tehtäväksi Faron puiteyleissopimuksen ratifioinnin valmistelun. Työn tulee olla valmis keväällä 2015. Ratifioinnin vaikutus Museoviraston toimintaan tarkentuu 2015–2016. Museovirasto valmistautuu ottamaan omalta osaltaan roolin sopimuksen toteuttamisessa. Museovirasto osallistuu myös Unescon Maailman muisti -ohjelman kansallisen komitean työhön.

Museovirasto on mukana European Heritage Heads Forumissa, European Heritage League Forumissa ja Nordic Heritage Heads Forumissa sekä Itämeren maiden kulttuuriperintöyhteistyön seurantaryhmässä (Monitoring Group) ja sen alatyöryhmissä. Museovirasto on yksi Suomen edustajista Euroopan neuvoston kulttuurin, kulttuuriperinnön ja maiseman johtokomiteassa sekä ICCROMin toimielimissä.

Suunnittelukauden alussa laaditaan Museoviraston kansainvälisyysstrategia ja vahvistetaan kansainvälisten asioiden koordinoitua.

Museoviraston arkisto- ja tietopalveluiden avulla kehitetään kansallisesti keskeistä museoalan tutkimusinfrastruktuuria. Kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämisestä ja alan tietopalveluista huolehditaan arkeologisia kokoelmia, kuvakokoelmia ja museoalan erikoiskirjastoa kartuttamalla ja sähköisiä palveluja kehittämällä sekä kulttuuriympäristötiedon laatua ja saatavuutta parantamalla.

Museoviraston asiakirjahallintaa kehitetään parantamalla aineistojen saavutettavuutta ja tiedon avoimuutta. Arkeologisten kokoelmien osalta tulossopimuskauden tärkein tavoite on kokoelmahallinnan sähköisten järjestelmien kehittäminen ja käyttöönotto. Avoimen datan -periaatteella avataan myös rajoitetusti kokoelma-aineistoja, niiden metadatan lisäksi esimerkiksi näyttökuvien CC-lisensiointi on suunniteltava ja otettava koko viraston tasolla hallintaan. Lisensiointia kokeillaan ensin rajoitetuilla aineistoilla jakamalla näyttökuvia *ilmaiseksi muuhun kuin kaupalliseen käyttöön*.

• Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 12 Sisällöntuotanto

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
7	Museoviraston verkkopalveluiden käyttöaika (tuntia).*	-	-	-	60 000	60 000	60 000

* Kulttuuriympäristön tietojärjestelmä, Kuvakokoelma.fi, Muinaispolut, Museoviraston verkkosivut, Verkkonäyttelyt, Tallennus ja kokoelmayhteistyö, Suomen kaupalaivastotietokanta, Suomen museot online ja Finna (Museoviraston osuus).

Suomen kansallismuseon kokoelmien säilytyksen ja saatavuuden turvaamiseksi on käynnistetty kokoelmakeskushanke. Valmisteilla olevan uuden, pääkaupunkiseudulle sijoitettavan kokoelmakeskuksen tavoitteena on huolehtia kokoelmien laadukkaasta, taloudellisesta ja tehokkaasta säilyttämisestä ja parantaa

kokoelmien käytettävyyttä tutkimuksessa ja näyttelytoiminnassa. Hanke on käynnistetty yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

Kokoelma- ja konservointikeskus -hankkeen toteuttamiseen on saatu vuokravaltaus vuoden 2014 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Hanke edellyttää vuokravaltauksen hakemista uudelleen vuoden 2015 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Samalla tulee harkita koko kokoelma- ja konservointikeskuksen toteuttamista samanaikaisesti. Se edellyttää vuokravaltauksen hakemista koko vuokramäärälle, joka on alkuperäisen suunnitelman mukaisesti 2,1 miljoonaa.

Tavoitteena on perustaa suunnittelukaudella toimitilat Museoviraston konservointitoiminnoille sekä samaan yhteyteen asianmukaiset säilytystilat osalle kokoelma-aineistoista. Kokoelmien säilytystilaa tulee voida laajentaa seuraavina vuosina siten, että Orimattilan keskusvarastoon jää sen tiloihin soveltuva määrä esineistöä. Muista erillisistä kokoelmavarastoista luovutaan kokoelmakeskuksen toiminnan käynnistyttyä. Vuonna 2016 käynnistetään lisäksi nykyisten konservointitilojen muuttaminen näyttelytilaksi Kulttuurien museota varten. Samalla varaudutaan käynnistämään suunnittelu ja arkkitehtuurikilpailu maanalaisen vaihtuvien näyttelyiden tilan rakentamisesta sillä edellytyksellä, että hanke tulee seuraavaan hallitusohjelmaan.

Arkeologisen toiminnan laatuvaatimukset otettiin käyttöön vuonna 2013 ja niitä päivitetään vuosittain. Vedenalaisen kulttuuriperinnön tunnistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota vuodesta 2015 alkaen. Kiinteiden muinaisjäännösten ja rakennusperinnön suojelun tehostamisen edellytyksenä on tarkempi tieto kohteiden sijainnista ja laajuudesta ja kulttuuriympäristön rekistereiden saattaminen ajan tasalle. Virasto kehittää yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön ja metsähallinnon kanssa edellytyksiä yksityismetsien kulttuuriperinnön turvaamiseen.

Näyttely- ja yleisötoiminnan sekä palveluiden kehittäminen vetovoimaisiksi ja kilpailukykyisiksi on edellytys kulttuurin perustan vahvistamiselle museotoiminnan osalta. Kansallismuseon museokohteiden profilointia vahvistetaan yhteisellä ja tunnistettavalla visuaalisella identiteetillä ja jokaisen kohteen vahvuuksiin perustuvalla palveluiden linjaamisella.

Kansallismuseossa keskeinen tavoite on perusnäyttelyn uudistaminen, joka toteutetaan vaiheittain vuosina 2015–2018 siten, että näyttely on keskeisiltä osiltaan valmis itsenäisyyden juhluvuonna 2017. Tavoitteena on yleissivistävä ja houkutteleva näyttelykokonaisuus, joka luo moniarvoisen yleiskuvan Suomen ja suomalaisuuden historiasta tulevaisuuden rakennusaineena. Uusi näyttely tukee kansallisesti merkittävien kokoelmien ja historiallisen rakennuksen elämyksellistä kokemista ja vaikuttavuutta. Kansallismuseon piharakennukseen valmistellaan pohjoiseen ulottuvuuteen ja Alaska-aineistoihin painottuva Kulttuurien museon päänäyttely kokoelmakeskushankkeen edetessä.

Kansallismuseon ja Merimuseon vaihtuvan ohjelmatarjonnan ydin ovat korkean profiilin näyttelyt. Suunnittelukaudella Kansallismuseon päänäyttelyjä ovat Sibelius-juhlanäyttely (2015) sekä renessanssia yleiseurooppalaisena kulttuurisena perustana käsittelevä, Brescian museon ja Kansallismuseon omista kokoelmista tuotettu näyttely ”Rafaelista Tizianiin” (2016). Merimuseossa esitetään kaksi laajaa kansainvälistä näyttelyä ”Suuri Pohjan sota – Itämeri 1715” (2015) sekä Ruotsinsalmi-tutkimushankkeeseen perustuva näyttely, joka tuotetaan osaksi Merimuseon uusittavaa perusnäyttelyä (2016).

• **Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 12 Sisällöntuotanto**

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
8	Näyttelyiden määrä	-	-	12	15	11	9
9	Uudet julkaisut kpl	5	10	8	11	10	10
10	Myytyjen julkaisujen kappalemäärä *	11 888	15 185	10 993	-	9 000	8 000

*Tavoitteet asetettu pienemmiksi, koska vanhojen, alennuksella myytävien julkaisujen määrä vähenee vuosittain

Hämeen linnan näyttelyohjelma kytkeytyy laajaan Linnanniemen kehittämishankkeeseen, jossa Kansallismuseon, Hämeenlinnan kaupungin historiallisen museon sekä museo Militarian tuottamien museopalveluiden rinnalla haetaan kumppanuutta luonnon- ja kulttuuriperinnön sekä kulttuuriympäristön eri toimijoiden kanssa sekä yhteyksiä paikalliseen kansalaistoimintaan tavoitteena elävä ja yhteisöllinen tapahtumien, kansalaistoiminnan ja palveluiden keskittymä. Hämeenlinnan Linnanniemen kehittämishanke – konseptin ja toimenpiteiden suunnittelu tehdään yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Kulttuuriperintökasvatusta tehostetaan luomalla Kansallismuseon kohteille yhtenäinen kulttuuriperintökasvatusohjelma ja hyödyntämällä hyviä konsepteja museon eri kohteissa. Mobiilisovelluksiin ja virtuaalisiin ratkaisuihin perustuvia vuorovaikutteisia toimintamalleja lisätään. Museokohteiden kiinnostavuutta ja yleisöpohjan laajentamista tuetaan tapahtumallisuuden lisäämisellä sekä ravintola-, kokous- ja museokauppapalvelujen laatua kehittämällä.

• **Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 11 Kokoelmat ja kohteet**

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
11	Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	502 238	441 950	427 237	-	490 000	500 000
12	Näyttelyiden kävijämäärä museoissa ja linnoissa Museoiden osuus	-	-	411 821 251 733	-	430000 -	450000

	<i>Linnojen osuus</i>			160088	-	-	-
13	<i>Museo- ja linnassa käynnin keskihinta, e</i>	2,44	2,84	2,58	2,50	2,50	2,50
14	<i>Museo- ja linnassa käynnin keskitulo, e</i>	2,16	3,13	2,87	2,40	2,50	2,60
15	<i>Museoiden ja linnojen maksavien kävijöiden osuus näyttelykävijöistä</i>					60%	60%
	<i>Museoiden osuus</i>	58 %	58 %	58 %	60 %		
	<i>Linnojen osuus</i>	88,2 %	62 %	85 %	88,8 %		
16	<i>Alle 18-vuotiaiden kävijöiden osuus museoiden ja linnojen kävijöistä</i>	22 %	15 %	15 %	22 %	22 %	22 %
17	<i>Seurasaaren rakennusten Korjausvelka*</i>	-	-	-	-	5 000 000	4 700 000
18	<i>Museoviraston käytössä olevien tilojen kunnossapitoon käytettyjen määrärahojen taso</i>	0	0	0	3 200 000	4 700 000	5 200 000

* 10 vuoden aikavälillä tarkasteltuna

Museoalan kehittämistehtävissä ja -hankkeissa painotetaan museoalan vaikuttavuuden tehostamista ja arviointia. Kehittäminen edellyttää erillisellä rahoituksella käynnistettäviä hankkeita. Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla käynnistetään kansallisen museopoliittisen ohjelman laatiminen, uusitaan museoiden arviointimalli vastaamaan muuttuvia tarpeita ja edistetään museotilaston käytettävyyttä uusimalla tilastosovellus ja kehittämällä tilastoanalyysijä ja tiedon käytettävyyttä.

Kulttuuriympäristöstrategian pohjalta osallistutaan keskus- ja aluetason hallinnon palvelukyvyn arviointiin ja kehittämiseen kulttuuriympäristökysymyksissä. Erityistä huomiota kiinnitetään aluetason toimintakyvyn turvaamiseen yhteistyössä maakuntamuseoiden kanssa.

- **Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 14 Ohjaus ja tuki**

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
19	<i>Museoviraston järjestämien koulutustilaisuuksien osallistujamäärät</i>	-	-	-	-	1200	1200
20	<i>Museoviraston järjestämien koulutustilaisuuksien tyytyväisyysindeksi</i>	-	-	-	-	4	4
21	<i>Sidosryhmätyytyväisyysindeksi</i>	-	-	-	-	x	-

Kaikkien väestöryhmien kulttuuriin osallistumismahdollisuuksien tukeminen

Tulossopimuskaudella Museoviraston toiminnassa korostetaan asiakaslähtöisyyttä sekä fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta. Palvelujen saatavuudessa painotetaan maantieteellistä tasapuolisuutta.

Kulttuuriympäristöä koskevan tiedon laatua ja saatavuutta kehitetään Museoviraston omien rekistereiden kattavuutta ja ominaisuuksia parantamalla. Tietojärjestelmien avoimuutta ja vuorovaikutusta kehitetään kokonaisarkkitehtuurin pohjalta, painotuksina Museoviraston ja maakuntamuseoiden sekä museokentän ja ympäristöhallinnon yhteistyö. Kulttuuriympäristön ja sen yksittäisten kohteiden turvaamisen edellytys on ajantasainen tieto kohteiden sijainnista, laajuudesta ja nykyisestä tilasta. Kulttuuriympäristön tiedonhallinta kehitetään kaudella 2015 – 2016 karttapohjaiseksi ja vuorovaikutteiseksi tietojärjestelmäksi.

Kirjaston, arkiston, arkeologisten kokoelmien ja kuvakokoelmien palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti ja niitä markkinoidaan laajemman asiakaskunnan tavoittamiseksi.

- **Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 11 Kokoelmat ja kohteet**

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
22	Sähköisesti luetteloitujen esine-tietojen saatavuus internetissä, kpl	-	-	-	23 500	24 500	25 500
23	Sähköisesti luetteloitujen kuvien saatavuus internetissä, kpl				81 000	120 000	140 000

- **Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 13 Tiedonhallinta**

		2011 Toteu- tuma	2012 Toteu- tuma	2013 Toteu- tuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
24	Museoviraston paikkatietoaineistot, latauspalvelu, latauksia				1 000	1 000	1 000
25	Museoviraston paikkatietoaineistot, katselurajapinnat (WMS), latauksia (Paikkatietoikkuna, Kulttuuriympäristön tietojärjestelmä ja avoin rajapinta)				50 000 000	50 000 000	50 000 000

Suomen kansallismuseo ja sen kohteet edistävät suomalaisten aineellisen kulttuuriperinnön säilymistä ja vahvistavat sen merkitystä yhteiskunnassa. Kansallismuseon keskeinen strateginen tavoite on yleisöpohjan laajentaminen ja mahdollisimman matalan kynnyksen luominen museopalveluiden käyttöön. Toiminnassa ja palveluissa huomioidaan yleisöjen yhä moninaistuva kulttuuritausta ja erilaiset arvopohjat, joiden välisessä positiivisessa vuorovaikutuksessa museolla voi olla merkittävä rooli. Toiminnassa lisätään kauttaaltaan osallistumisen mahdollisuuksia. Kansallismuseon yleisötiloihin luodaan puitteet työpaja- ja muulle toiminnalliselle ohjelmalle. Vuorovaikutusta lisätään myös teknisillä välineillä, mm. osallistavilla digitaalisovelluksilla ja huomioimalla yleisön osallistumismahdollisuudet Kansallismuseon verkkosivujen uudistuksen yhteydessä. Yhteisöllisyyttä lisätään myös ystävähdistys- ja vapaaehtoistoiminnan keinoin.

Suomen museoiden kokoelmahallinnan ja kokoelmahallintajärjestelmien nykytila ja kehittämistarpeet

on kartoitettu Museoviraston johdolla laaditussa esiselvityksessä. Erillisrahoituksella käynnistetyssä Museo 2015 -hankkeessa edistetään yhteisten standardien, sanastojen ja luettelointimenetelmien käyttöä, valitaan ja otetaan käyttöön Suomen museoille yhteinen kokoelmahallintajärjestelmä. Lisäksi hankkeessa luodaan organisaatiomalli, joka mahdollistaa museoiden keskinäisen päätöksenteon koskien kokoelmahallinnan kehittämistä, KDK-yhteistyötä ja muita koko alalle yhteisiä kokoelmien hallintaan ja niitä koskevan tiedon saatavuuteen liittyviä kysymyksiä.

Museoviraston hallinnassa olleet kiinteistöt luovutettiin vuoden 2014 alussa Senaatti kiinteistöille ja Metsähallitukselle ja Museovirasto siirtyi käyttämiensä tilojen osalta vuokrajärjestelmään. Museovirasto on solminut Senaatti kiinteistöjen ja Metsähallituksen kanssa yhteistyösopimukset, joiden tarkoituksena on Museoviraston käytössä olevien tilojen kunnossapidon ja hoidon seuranta yhteistyössä sekä suunnitella kohteiden korjausohjelmia. Museovirasto laatii oman tilastrategian vuoden 2015 aikana ja seuraa kohteiden antikvaarista korjaamista ja hankkeisiin käytettävien määrärahojen tasoa. Tulossopimuskauden aikana toteutetaan Olavinlinnan katoksen siirto Senaatti kiinteistöille ja se otetaan vuokrausjärjestelmään.

Ympäristövastuullinen, osallisuutta tukeva yhteiskunta, monimuotoinen luonto ja hyvinvointia edistävä ympäristö

Museovirasto edistää viranomais- ja kehittämistyöllään ympäristön historiallisen kerroksellisuuden turvaamista, kulttuuriympäristön monimuotoisuutta, siihen sisältyvien voimavarojen kestävää käyttöä sekä kulttuurisesti ja ekologisesti kestävää rakentamista. Museoviraston toiminnalla edistetään myös ympäristöministeriön tavoitteita niiltä osin kuin ministeriö osallistuu viraston tulohajaukseen. Kulttuuriympäristöstrategian toimeenpano-ohjelma valmistuu 2015 alussa ja otetaan huomioon viraston toiminnassa.

Kulttuuriympäristöä vaalitaan kiinteiden muinaisjäännösten, rakennetun ympäristön ja kulttuurimaiseman suojelun keinoin. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä museoiden ja ympäristöhallinnon sekä sopimuskumppaneiden kanssa. Toiminnassa keskitytään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä valtakunnallisten kohteiden, Haag-luettelon kohteiden, rakennusperintölailla suojeltujen kohteiden, valtion tuottaman rakennusperinnön, kirkollisten kohteiden ja kattavasti arkeologisen kulttuuriperinnön turvaamiseen maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa.

”Rakennettu hyvinvointi” -hankkeessa tunnistetaan toisen maailmansodan jälkeisen rakennetun ympäristön arvoja ja merkityksiä sekä luodaan valmiuksia aikakauden kulttuuriympäristöjen vaalimiseen. Valtion rakennusperinnön vaalimisopas valmistuu vuonna 2015 ja virasto tukee sen ohjeiden toimeenpanoa. Erylistä huomiota saavat myös vedenalainen sekä metsien kulttuuriperintö. Arkeologian laatuvaatimusten toteutumista

ohjataan ja vaatimuksia päivitetään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Arkeologisen kulttuuriperinnön opas valmistuu vuoden 2016 loppuun mennessä.

Museovirasto kehittää yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa kulttuuriympäristön vaalimisen tavoitteita ja menetelmiä sekä kulttuuriympäristön kestävä hoitoa ja korjaamista koskevan tiedon saatavuutta sekä valtion ja kirkollisen rakennusperinnön hoidon linjauksia ja menetelmiä ja arvioi valtion kiinteistöstrategian toimivuutta kulttuurihistoriallisten arvojen osalta.

Kulttuuriympäristöä koskevan tiedon tuottamista, ylläpitoa ja saatavuutta tukevia järjestelmiä ylläpidetään ja kehitetään. Rakennusperinto.fi-palvelua kehitetään vuosina 2015–2017 kulttuuriympäristöstrategian jalkauttamisen työkaluksi ja palvelua laajennetaan kattamaan kaikki kulttuuriympäristön osa-alueet. Museovirasto vastaa ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa yhteistyösopimuksen mukaisesti Rakennusperinto.fi-palvelun toimitustyön hankinnasta ja kustannuksista.

Oman toiminnan tuloksellinen kehittäminen

Tulossopimuskaudella toiminnan keskeinen tavoite on Museoviraston strategisten tavoitteiden, palvelukyvyn ja tuloksellisuuden turvaaminen. Palvelukyvyn ja vaikuttavuuden parantamisessa keskeisinä kehittämishankkeina ovat Museoviraston strategisten tavoitteiden toteuttaminen aikaisempaa paremmin.

Kansallisen kulttuuriperinnön digitoinnin tehostaminen sekä kulttuuriympäristörekistereiden laadun ja saavutettavuuden kohentaminen on suunnittelukauden keskeinen tavoite. Tietojärjestelmien kehittäminen perustuu kokonaisarkkitehtuurissa asetettuihin tavoitteisiin. Tietojärjestelmien rinnalla keskeinen keino kulttuuriympäristötyön tuloksellisuuden kohentamiseen on viranomaistoiminnan kehittäminen ohjeistuksen, priorisoinnin, toimintakulttuurin uudistamisen sekä vuorovaikutteisen sidosryhmytyön keinoin. Lisäksi etsitään aktiivisesti kumppanuuksia ja verkostoja, joissa on mahdollista löytää synergiaetuja ja motivoida myös muita toimijoita tai yrityksiä kulttuuriperintöalan tavoitteiden edistämiseen.

• Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 15 Viranomaispalvelut

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
26	<i>Lausuntojen käsittelyaika, pv</i>	37	60	50	50	40	40
27	<i>Määräajassa annetut lausunnot %</i>	80 %	60 %	60 %	70 %	75 %	75 %
28	<i>Esinelainojen käsittelyaika esinettä kohden (vrk)</i>	-	-	-	X	70	60
29	<i>Määräajassa käsitellyt avustushakemukset</i>	-	-	-	X	180 vrk	180 vrk
30	<i>Avustushakemusten käsittelyyn määrään käytetty</i>				X	X	X

	<i>kokonaisresurssi</i>						
31	<i>Avustushakemuksen käsittelyyn käytetty keskimääräinen aika (h)*</i>	-	-	-	-	X	X

* Avustuksen käsittelyyn käytetty resurssi suhteessa hakemusten määrään.

Museoviraston tunnettuutta ja julkisuuskuvan myönteistä kehittymistä vahvistetaan avoimella, laadukkaalla ja aktiivisella viestinnällä. Mediajulkisuuden määrä ja laatu heijastavat viraston näkyvyyttä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä kulttuuriperinnöstä välittyviä mielikuvia. Museoviraston läsnäoloa sosiaalisessa mediassa lisätään ja painotetaan sisällön laadukkuutta. Aktiivisella sisäisellä viestinnällä toteutetaan Museoviraston viestintästrategiaa sekä edistetään yhteistyötä ja vuorovaikutusta osana henkilöstön hyvinvoinnin ja työtyytyväisyyden lisäämiseen tähtäviä toimia.

- Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 12 Sisällöntuotanto**

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
32	<i>*Käynnit MV:n verkkosivuilla www.nba.fi *</i>	3 546 608	3 935 638	4 146 314	4 400 000	4 600 000	4 800 000

* Käyntejä mitataan sivulatausten määrän (onnistuneita sivujen pyyntöjä) perusteella.

Henkilöstön hyvinvointia ja organisaation osaamista edistetään henkilöstösuunnittelulla ja koulutuksella, Toiminnan arviointia uudistetaan viraston toimintakyvyn, reagointikyvyn, toiminnan profiilin ja toiminnan vaikuttavuuden seuraamiseksi.

- Tulostavoitteet koskien palvelukokonaisuutta 16 Sisäiset palvelut**

		2011 Toteutuma	2012 Toteutuma	2013 Toteutuma	2014 Tavoite	2015 Tavoite	2016 Tavoite
33	<i>Koulutustilaisuuksiin osallistuminen (työpäivää / htv)</i>	2,9	2,5	3,1	3	3	3
34	<i>Työtyytyväisyysindeksi</i>	3,24	3,38	3,46	3,35	3,45	3,55
35	<i>Käynnit* Museoviraston intranetissä</i>	877 234	715 971	749 916	750 000	800 000	800 000

*Käyntejä mitataan sivulatausten määrän (onnistuneita sivujen pyyntöjä) perusteella.

Museoviraston kokonaisarkkitehtuurin kuvaus toteutetaan sopimuskauden kuluessa julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksen mukaisesti.

Sisäistä valvontaa kehitetään ja ohjeistetaan suunnittelukauden alussa valmistuvilla sisäisen valvonnan ohjeilla, hankintatoimen ohjeistuksella ja hallinnan kehittämishallinnolla.

4. Voimavarat

Museoviraston toimintamenojen kehitys tulosalueittain vuosina 2012–2016

(1 000 euroa)

(29.80.04.)

	2012 (tot.)	2013 (tot.)	2014 (budj.)	2015 (*)	2016 (*)
Tukipalvelut ja johto	2 345	2 263	2 653		
Suomen kansallismuseo	7 837	9 426	7 578		
Kulttuuriympäristön suojelu	2 051	2 177	2 446		
Kulttuuriympäristön hoito	5 140	5 655	5 472		
Arkisto- ja tietopalvelut	1 955	2 224	3 513		
MUSEOVIRASTO YHTEENSÄ	19 328	21 745	21 662	19 416	21 076
Kansallismuseon toimintamenot	7 837	9 426	7 578	8 979	9 456
Museoviraston muut toimintamenot	11 491	12 319	14 084	10 437	11 620

* Alustavia arvioita (TTS); budjetointi vielä kesken

5. Voimassaolo ja seuranta (raportointi)

Tämä sopimus on voimassa vuoden 2016 loppuun. Sopimuksen edellytyksenä on, ettei se ole ristiriidassa eduskunnan ja valtioneuvoston päätösten kanssa.

Tämän tulossopimuksen toteutumista käsitellään syksyllä 2014 sekä keväällä 2015 ja 2016 pidettävissä opetus- ja kulttuuriministeriö ja Museoviraston välisissä seurantakokouksissa.

Helsingissä 10. päivänä joulukuuta 2014

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

MUSEOVIRASTO

Riitta Kaivosoja
Ylijohtaja

Juhani Kostet
Pääjohtaja

Päivi Salonen
Kulttuuriasianneuvos

Carina Jaatinen
Kehittämisohtaja